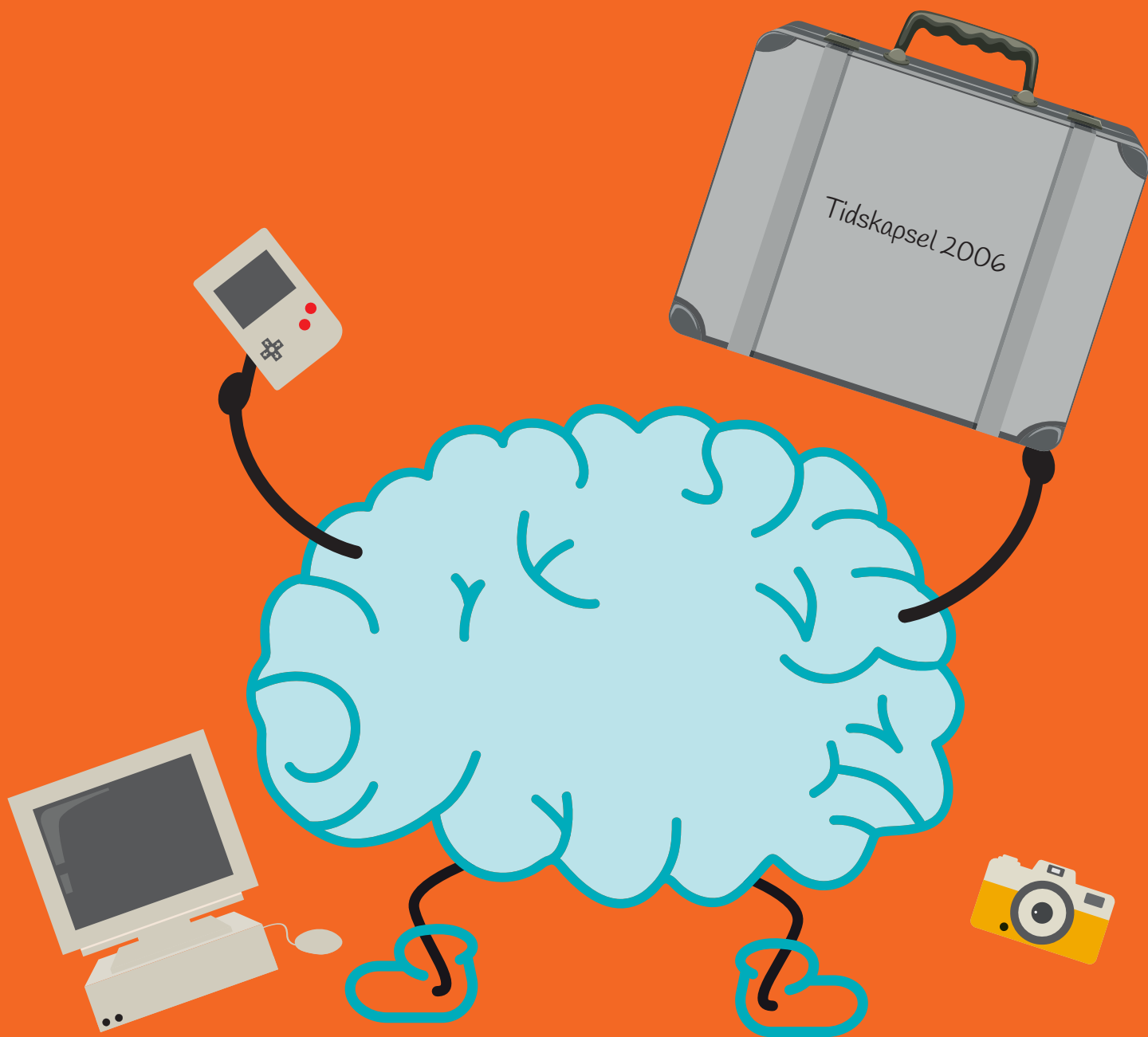


# SUNDE SKÆRMVANER

Lærervejledning - Dansk

4.-6. KLASSE



Red Barnet

JUST  
HUMAN

Støttet af

NORDEA  
FONDEN

# OM FORLØBET

I Sunde Skærmvaners danskforløb arbejder eleverne med digitale vaner og teknologiforståelse. De skal på en tidsrejse tilbage til 00'erne, som får dem til at reflektere over deres eget medieforbrug.

Sammen åbner I en tidskapsel fra 2006 og møder en hverdag med SMS'er, CD'er og vennebøger. Gennem arbejdet med tidskapslen læser, undersøger og fortolker eleverne tekster, der sammenligner fortidens og nutidens hverdagsliv, fritid og sociale relationer. På den måde reflekterer de over, hvordan digitale teknologier former deres liv i dag – og hvordan vaner og fællesskaber har ændret sig over tid.

Forløbet tager afsæt i elevernes egen livsverden og bygger bro mellem fortid og nutid med det formål at styrke elevernes digitale dannelse og teknologiforståelse i et danskfagligt perspektiv.

## Niveau

4.-6. klasse (dog bedst egnet til 4. og 5.)

## Varighed

5-7 lektioner

## Tema

Søvn-, bevægelses- og skærmvaner

## Didaktik og fagfaglige begreber

Kommunikation

Tekstforståelse

Kritisk digital dannelse

# VEJLEDNING



## DEL 1

### FORMÅL

Eleverne får en tryk opstart på forløbet, som aktiverer deres forforståelse omkring digitale teknologier. Samtidig får læreren indblik i elevernes erfaringer, forestillinger og viden om fortiden, som kan bruges i det videre arbejde.

### FORLØB

#### Aktivitet:

##### Rejs dig op

Forklar eleverne, at du om lidt læser nogle udsagn op. De skal rejse sig, hvis udsagnet passer på dem, og ellers blive siddende. Brug udsagnene her og find eventuelt selv på flere.

- Hvis du har sovet godt
- Hvis du ved, hvad en MMS er
- Hvis du cyklede til skole i dag
- Hvis du har haft en telefon, der ikke kunne gå på nettet
- Hvis du har søskende
- Hvis du har spillet Snake
- Hvis du er gamer
- Hvis du har en yndlings-Youtuber
- Hvis du ved, hvad en lavalampe er

Stil enkelte opfølgende spørgsmål undervejs eller til sidst. Formålet er ikke at teste, men at åbne for dialog og nysgerrighed. Spørg for eksempel: Hvad er en MMS? Hvordan spillede man Snake? Hvad er en lavalampe?





## DEL 2

### FORMÅL

Eleverne introduceres til tidskapslen og forløbets fortælling for at skabe nysgerrighed og engagement. Sammen dykker I ned i begrebet 'tidskapsel' og begynder at undersøge forskelle mellem før og nu med fokus på hverdagsliv, teknologi og relationer.

### FORLØB

#### Introduktion:

##### Hvad er en tidskapsel?

Brug billedet af tidskapslen (kufferten) på slidet til at vække nysgerrighed og interesse – og spørg eleverne: Hvad er en tidskapsel? Lad dem bagefter tale kort sammen og gætte på, hvad der er i tidskapslen.

#### Introduktion:

##### Film om tidskapslen

Se i fællesskab filmen, hvor tidskapslen åbnes.  
Tal bagefter om: Hvorfor laver man en tidskapsel?

#### Aktivitet:

##### Hvad kan tingene i tidskapslen?



#### Elevkompendium

Brug de to korte filmklip med genstande fra tidskapslen til at forberede eleverne på at løse opgave 1 i kompendiet. Stop undervejs og spørg: Hvad er det? Hvad blev det brugt til?

Bagefter skal de i grupper selv undersøge flere ting fra tidskapslen. I elevkompendiet er der billeder af tingene, og grupperne skal ud fra dem tale om:

- Hvad er det for en ting?
- Hvad blev den brugt til?

#### Opsamling:

##### Forskelle på dengang og nu

Brug spørgsmålene fra slidet til at samle op på aktiviteten.



## DEL 3

### FORMÅL

At synliggøre elevernes digitale vaner og skabe refleksion over deres valg i hverdagen. Aktiviteten giver eleverne mulighed for at tage stilling til forskellige dilemmaer om fritid, relationer, skærmb brug og nærvær.

Samtidig styrker aktiviteten elevernes evne til at begrunde deres valg og lytte til andres perspektiver.

### FORLØB

#### Aktivitet:

##### Hvad vil du helst?

Forklar eleverne, at du om lidt læser en række spørgsmål op. Eleverne tager stilling til, hvad de vil svare, ved at placere sig til højre eller venstre i rummet. Der er ingen rigtige eller forkerte svar. Brug alle eller udvalgte spørgsmål fra listen her. Du kan også tilføje dine egne.

- Vil du helst lege udenfor hele dagen eller sidde indenfor med en skærm?
- Vil du helst spille bold eller spille på iPad?
- Vil du helst være i skolegården med venner eller sidde alene med en skærm?
- Vil du helst være i skolegården med dine venner eller spille sammen med dem på en skærm?
- Vil du helst grine sammen med venner, der er lige ved siden af dig, eller sende sjove billeder eller emojis til dem?
- Vil du helst have én god ven at lege med eller mange online-venner, som du aldrig møder fysisk?
- Vil du helst have slået dine notifikationer fra, så du aldrig modtager nogen, eller altid have dem slået til, også om natten?
- Vil du helst bruge to timer på en hobby eller aktivitet eller skifte mellem forskellige aktiviteter hvert kvarter?
- Vil du helst lege eller spille noget, hvor du skal bevæge dig eller sidde stille?
- Vil du helst få læst højt fra en bog eller se en video, før du skal sove?
- Vil du helst kede dig lidt nogle gange eller altid have lyst til at lave flere ting, end du har tid til?

#### Opsamling:

##### Hvad lagde I mærke til?

Brug spørgsmålene fra aktiviteten til at samle op på aktiviteten. Spørg ind til deres svar.



## DEL 4

### FORMÅL

Eleverne får indsigt i, hvordan børn levede og tænkte i 00'erne, og skabe refleksion over forskelle og ligheder mellem dengang og i dag.

Samtidig arbejder de med tekstforståelse og begynder at sætte ord på deres egne liv, relationer og digitale vaner.

### FORLØB

#### Introduktion:

##### Venner i 2006

Se i fællesskab filmen, som ser nærmere på en vennebog fra tidskapslen.

Tal bagefter om: Hvad er en vennebog?

#### Aktivitet:

##### Undersøg vennebogen



#### Elevkompendium

Eleverne skal nu lave opgave 2 i elevkompendiet, enten alene eller i grupper. Her kan de læse og undersøge udvalgte sider i vennebogen og blive klogere på de børn, der har udfyldt siderne.

**Aktivitet:**  
Klassens vennebog**Elevkompendium**

Eleverne skal nu lave opgave 3 i elevkompendiet, hvor de skal svare på spørgsmål i deres egen vennebog med fokus på fritid, venner, interesser og digitale vaner. Spørg eventuelt: Hvad er vigtigt for dine venner at vide om dig?

**Opsamling:****Forskelle på dengang og nu**

Saml op på tavlen i tre kolonner, og noter elevernes refleksioner.

Tema	Sådan var det i 2006	Sådan er det i dag
Venskaber		
Fritidsaktiviteter		
Kommunikation		
Underholdning		
Teknologi		



## DEL 5

### FORMÅL

Eleverne taler med en voksen fra deres egen familie for at få en forståelse af udviklingen over tid.

#### Aktivitet:

De voksnes vennebog



Elevkompendium



Hjemmearbejde

Brug slidet til at forberede eleverne på at løse opgave 4 fra elevkompendiet. Her skal de stille de samme spørgsmål, som de selv har svaret på i vennebogen, til en voksen derhjemme. Det kan være en forælder eller anden nær relation.

Eleverne kan enten skrive deres interview med forældrene ned i kompendiet eller optage det, hvis de har udfordringer med det skrevne sprog.

#### Opsamling:

Hvad lærte I derhjemme?

Del eleverne ind i makkerpar, og bed dem om at præsentere deres hjemmeopgaver med hinanden. De skal hver især fokusere på:

- Én ting, de havde til fælles med den voksne
- Én ting, der var forskellig fra den voksne

Afrund til sidst med en fælles opsamling, hvor hvert makkerpar udvælger og deler én ting fra deres samtale med resten af klassen.

Du kan eventuelt afslutte klassedialogen med at spørge, om der er perspektiver og fund fra elevernes interviews, der mangler, som de synes, resten af klassen skal høre.



## DEL 6

### FORMÅL

Eleverne reflekterer over deres egne liv, digitale vaner og det, de oplever som vigtigt i deres hverdagen. Samtidig skal de sætte ord på deres tanker om fremtiden, og de udvikler deres evne til at skrive personligt og reflekterende i forløbets sidste kompendieopgave.

### FORLØB

#### Introduktion:

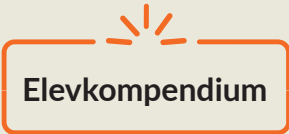
##### Livet om 20 år

Tal kort i klassen eller i makkerpar:

- Hvordan tror I, livet ser ud om 20 år?
- Hvad vil I spørge børn i fremtiden om?
- Hvilke råd vil I give dem?

#### Aktivitet:

##### Brev til fremtiden



#### Elevkompendium

Eleverne skriver et brev til fremtiden med udgangspunkt i skabelonen i elevkompendiets opgave 5.

#### Opsamling:

##### Til fremtiden

Afslut hele forløbet med en snak om klassens breve.

I kan også lave jeres helt egen tidskapsel, hvor I samler ting, der betyder noget for elevernes (digitale) hverdag. Tidskapslen kan udstilles på skolen, så andre klasser eller forældrene kan se den.

Bagefter kan både tidskapsel og elevernes breve gemmes til senere åbning.